

פרשת בא

ח שבט
תשע"ז

זכר את

זְכַרְתָּ לַשַּׁבָּת עֲנֵה, לְקַדּוֹשׁ ה' מְכַבֵּד

גליון שבועי מענייני הפרשה

מבית מדרשו של הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א

גליון מס'

56

דבר העורך

וראשו מגיע השמימה...

כאשר הגאון רבי חיים מוואלוז'ין חיתן את בתו, ביקש לשמח את לב אחיו הגאון רבי זלמן, והיות ולא היה דרכו של רבי זלמן לילך לחתונות בשל טירדתו בתורה הקדושה, הבטיח לו רבי חיים כי בסיום החתונה ישלח לו את הנגנים שינעימו לפניו בזמירות. וכך היה כאשר נתפזרו האורחים הורה הרב לצוות הנגנים כי ילכו לבית אחיו ר' זלמן וינגנו לפניו במיטב המנגינות. עשו הנגנים כדבריו, באו אל ביתו, נכנסו לחדרו, ניגנו שם כמחצית השעה והלכו.

והיה ממחרת פגש רבי חיים באחיו, ושאלו: האם נהנית מהמנגינות אמש בחצי הלילה?... ורבי זלמן מופתע והשיב: על איזה נגנים תדבר, והרי לא היו בביתי נגנים?... בדק רבי חיים אצל הנגנים והוברר לו כי כן היו שם, אלא שאחיו הוא שלא היה...

כאשר נגנו הם לפניו היה עסוק ראשו ורובו בשירת התורה, עד שלא שם לב כלל לא להליכתם ולא לחזרתם...

והשבוע יום ד' שבט היה יום ההילולא של סידנא מרן 'בבא סאלי' זיע"א וגם עליו נאמר רבות כדברים האלה אשר היה גופו כאן בתחתונים, וראשו היה בין מלאכים ושרפים. ה' יזכנו. וזכות הצדיקים זיע"א תעמוד לכלל עם ישראל בכל מקום שהם. אמן.

בברכת שבת שלום
העורך

ירושלים

הדלקת נרות: 17:00
(לנוהגים 40 דק': 16:40)
צאת שבת: 17:52 ר"ת 18:28

תל אביב

הדלקת נרות: 16:57
צאת שבת: 17:49
רבנו תם: 18:24

באר שבע

הדלקת נרות: 17:00
צאת שבת: 17:52
רבנו תם: 18:27

משלחן גבוה

"והיה לאות על ידיך ולזכרון בין עיניך" וגו'

הנה כאן מתנה טובה גילה לנו ונתנה לנו האל. היא מצות ה"תפילין" שהיא פאר לישראל. ובודאי סודות המצוה עצמה הן הם עד איו חקר. ואפילו קצה הבנה אֵין, עד יהי בוקר.

אבל אכתוב סיפור קטן, מהרבה סיפורים, אשר ממנו יובן אור זעיר מ'אורים'. פעם צילמו במצלמה אדם אשר היה עטור בתפילין וחזרו וצילמוהו אחר הסרתם. וראה זה פלא, שבתמונה הראשונה נראה "הילה" סביב סביב האיש ומאירה בו. ואילו בתמונה שניה, ולא כלום.

אבל קצת יש ליתן טעם מיני אלף למצוה זו. הנה האדם כשנולד מיד מתעטר במלאך הנקרא 'יצר הרע', ועל זה נאמר "לפתח חטאת רובץ". וכאשר גדל והיה לאיש בן י"ג, בא מלאך שני הנקרא 'יצר הטוב'. ועל זה אמרו במדרש את הפסוק "טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל". כלומר שיצר הרע ישן וזקן, מה שאין כן יצר הטוב ילד צעיר, כי לא בא רק אחרי י"ג שנים. ומעתה המלחמה נטושה. אך קשה, כיצד יש "איזון". הרי הזקן הזה מלומד מלחמה כי הוא ותיק, ולעומתו יצר הטוב חלש וצעיר כתושב חדש. ומה דמות לערוך מלחמה חלש מול חזק?!

אכן, הנה ידוע כי למלחמה צריך "חכמה", כמו שנאמר "בתחבולות תעשה מלחמה". והנה ארבע פרשיות שבתפילין נקראים "חיים", כי הם מצד ה'חכמה'. [ועיין בתענית דף כ:]. ונאמר "החכמה תחייה בעליה".

והנה כאשר האדם מתעטר בהן בראשו, נוחת עליו "חיים וחכמה". וכאשר קשרם על זרועו מקבל "חסד וגבורה". [ועיין ברכות נז. המניח תפילין בחלום יצפה לגדולה]. ואז החכמה והגבורה נאצלים גם הם על יצר הטוב, ואז "מתאזן" כח החלש אל מול החזק והכוחות משתווים. [וראה בתיקוני זוהר דף קכד. ובזוהר חדש תרומה דף מא. וזוהר חדש רות].

ובזה מובן לענין "בר מצוה", שעיקר חינוכו מזכירים אנו ב"תפילין", אף על פי שבאמת 'קריאת שמע' קדמה. אכן, כיון שזה הקטן, גדול נעשה, ונכנס בו יצר הטוב, אשר צריך חיזוק כאמור. לכן מזכירין את ה'תפילין', כי הלא הם אשר נותנין לו עוז וחכמה. ועיין ברכות (דף ו.).

וה' יתברך יזכנו לשמוח בזמן הנחת התפילין, ונתקדש על ידיהם, ונעלה מלכות האל עלינו, ונצא מקטנות לגדלות, ונראהו כביכול פנים בפנים. אמן.

שבת שלום ומבורך !

בס"ד בשבוע הבא - שבת ט"ו בשבט יצא א"ה גיליון מורחב בתוספת מדורים מרתקים לט"ו בשבט.

בעשרות אלפי עותקים.

המעוניין להנציח להצלחה, לרפואה ולעילוי נשמת, יפנה למערכת במייל: wekarata@gmail.com

או לפלאפון: 058-4456-041

כמו כן ניתן לקבל את העלונים בדיוור ישיר לאיזור מגוריהם במספר הנ"ל

מאכל המטוגן במחבת בשרית

שאלה: מלאווח שטוגן במחבת בשרית נקיה, והונח בצלחת חרסיתנה חלבית, אם אסור.

תשובה: מותר, הן המלאווח וגם הצלחת לא נאסרה.

חיוב חלה בבצק שנמלך לאפותו

שאלה: לשה בצק על דעת לאפותו, וכשגמרה נזכרה שהתנור מקולקל ולכן טיגנה הבצק בשמן, אם חייב בחלה.

תשובה: הגם שלטיגון פטור מהפרשת חלה בעלמא, מ"מ כאן כיון שהיה על דעת אפיה מתחייבת בחלה, כמ"ש ביו"ד (סימן שכט ס"ג).

הטבלת מפצח אגוזים

שאלה: מפצח אגוזים מה דינו לטבילה.

תשובה: ראוי להטבילו ולחומרא אבל בלא ברכה.

ניתן לשלוח שאלות לכבוד הרב שליט"א בפערכת הגיליון, ויפורסמו בהמשך אי"ה

מעשה שהיה

השכן ברכבת

שוק המקרקעין הרוסי סער במיוחד. הממשלה ברוסיה פרסמה מכרז לבניית עשרות בניינים, על שטח רחב-ידיים, וקבלנים רבים מיהרו להגיש את הצעותיהם. לקראת פרסום התוצאות שרר מתח רב, שכן היה ברור כי הזוכה ייהנה מנתח שמן מאוד. אחד ממשתתפי המכרז היה יהודי, חסיד של אדמו"ר הרשב"י (רבי שלום-דובער) מליובאוויטש. הוא היה קבלן, וקיווה להתפרנס בכבוד מהזכייה במכרז. כשפורסמו התוצאות התברר שהחסיד הוא הזוכה. הוא הודה לה' בכל ליבו, ומעמדו שגשג והלך. מתחריו התקשו לעכל את העובדה שדווקא יהודי חסיד הצליח כל-כך, וחרשו עליו מזימה. הם זייפו מסמכים שמהם עולה לכאורה כי הקבלן החסיד הרוויח סכומים גדולים פי כמה וכמה מכפי שהרוויח באמת. באמצעות ה'מסמכים' האלה הלשינו עליו כי אינו משלם את המיסים שהוא חייב לשלם.

העלילה השפלה הצליחה. חוקרי המשטרה קיבלו את המסמכים ופתחו בחקירה נגד היהודי. בחקירתו טען החסיד כי אלה מסמכים מזויפים, ובידו המסמכים האמיתיים, אולם טענותיו חוקרי המשטרה דחו את גרסתו, ויום המשפט נקבע לעוד חודש. שבו ומודאג חזר החסיד לביתו. הוא ידע היטב מה משמעות המשפט. השופט עלול להרשיעו ולשלוח אותו למאסר של שנים רבות. ימי ההמתנה למשפט היו לו ימי סבל קשים ביותר. בית המשפט המרכזי היה בעיר פטרבורג, ולשם היה עליו לנסוע. החליט החסיד להקדים את צאתו לדרך, ובתוך כך לנסוע לליובאוויטש, להיכנס אל הרבי. בחדר ההמתנה של הרבי המתונו אורחים רבים, איש איש וצורתו. גם מיודענו היה ביניהם והמתין לתורו. כאשר נכנס אל הרבי, שטח את סיפור העלילה שנרקמה נגדו ואת המשפט המיועד לימים הקרובים. הרבי נשא אליו את עינו ובמבט משרה ביטחון שאל את החסיד: "בדרךך לפטרבורג, באיזו מחלקה ברכבת אתה מתכוון לנסוע?"

החסיד הופתע מעט מן השאלה וענה: "במחלקה השנייה או השלישית". "אני מציע כי תיסע במחלקה הראשונה", אמר הרבי בנחת ובירך את החסיד שיצליח במשפט. ה'יחידות' נסתיימה. יצא החסיד בלב מאושש ומעודד מברכות הרבי, והלך לקנות את הכרטיס למחלקה הראשונה. במחלקה הזאת נסעו רק אנשים אמידים, אשר היו מוכנים לשלם מחיר יקר. כל האחרים היו נוסעים בזול, במחלקה השנייה או השלישית. החסיד לא נהג בעבר לנסוע במחלקה הראשונה, אבל עכשיו הלוא קיבל הוראה מפורשת מהרבי. במחלקה הראשונה ניתן תא נפרד לכל שני נוסעים. החסיד נכנס אל תאו ומצא שם את שותפו לתא, אדם שעשה רושם של איש נכבד. עם בוא השחר התעטף החסיד בטליתו והתעטר בתפילין, ופתח בתפילה. שכנו הגוי שכב על המיטה ונראה ישן, אבל האמת היא שהביט ביהודי ועקב בתשומת-לב אחר תפילתו. הפעם הייתה תפילתו של החסיד נרגשת במיוחד. הוא התרכז במילות התפילה, ושפך את ליבו לפני ריבון העולמים, שיציל אותו מהצרה הנוראה שנפל לתוכה. תפילתו ארכה זמן רב, ואחריה קרא מזמורי תהילים, ודמעות חמות זלגו על לחיו. לאחר שסיים, פתח את תרמילו והוציא פת שחרית שהכין לעצמו.

בינתיים קם הגוי ממיטתו, ואף הוא ישב לאכול את ארוחת הבוקר. בעת הארוחה פתח בשיחה עם החסיד. "שמת לב", אמר האיש, "שבשעת תפילתך ניכר שמהו מציק לך. במה הענייך?". החסיד לא ראה צורך להסתיר את עניינו, וסיפר לשכנו את כל הפרשה, מהמכרז, העלילה ועד המשפט הצפוי לו. אחר-כך שוחחו השניים בעניינים אחרים, ובתוך כך הגיעה הרכבת לפטרבורג. הם ירדו מהרכבת ונפרדו לשלום. בוקר המשפט הגיע. שוב התפלל החסיד בכוונה רבה, ואחרי התפילה פנה לבית-המשפט. רגשותיו היטלטלו מקצה אל קצה. רגע אחד הרגיש פחד וחשש, וברגע הבא התעשת, נזכר בברכתו של הרבי, שם בה' את מבטחו וקיווה לטוב. אולם המשפט המה מקהל רב שבא לצפות בדיון. סיפורו של היהודי המואשם בעברות כספיות כבדות התפרסם, ועתה הקהל מצפה לראות במפתלו. החסיד פילס את דרכו אל ספסל הנאשמים וישב עליו בראש מורכן. בדיקות האחרונות שלפני כניסת השופטים, הספיק להבחין במתחריו הקבלנים, היושבים בתוך הקהל ומחכים ידיהם בהנאה. באולם הושלך הס. השופטים נכנסו זה אחר זה, והתיישבו על מקומותיהם. החסיד הרים את עינו להביט בהם, ופתאום קפא על מקומו. מבטו ננעץ ביו"ר חבר השופטים. הלוא זה שכנו לתא הרכבת! הוא ולא אחר!

היו"ר ניהל את המשפט ביד רמה והגיע במהירות לשאלה העיקרית, בדבר אמינות המסמכים. הוא הצליב את העדויות ובמהרה התברר כי המסמכים שעליהם התבססה התביעה היו מזויפים ולא אמינים. בתום הדיון קבע חבר השופטים כי התביעה בטלה ומבוטלת ואין לה כל יסוד. החסיד שמע את הדברים כמתוך חלום. עתה הבין למה הורה לו הרבי לנסוע במחלקה הראשונה דווקא.

ברכת מזל טוב לידידו היקר והנעלה, רב פעלים לתורה
הרב שלמה גבאי שליט"א
לרגל הכנסת בנו היקר דוד הי"ו לעול התורה והפצאות
יהי רצון שיזהר לגדול ולעלות פעלה פעלה בפעולות התורה
ויראו הוריו הי"ו פנו נחת דקדושה כל היפים. אמן

פאחלים

פערכת הגיליון

הרב אלעזר ר

לקראת שבת

שומר חסד - לקראת שבת

מעלת התשובה בערב שבת

זמן המסוגל לתשובה

מצינו שני זמנים המסוגלים לסדר התשובה הראויה ביום הששי, ואלו הם:

1. אחר קריאת הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום: בספר חמדת ימים (שבת קדש פרק ג) כתב: ומקום התעוררות התשובה הזאת מקומה אחר קריאת הפרשה שנים מקרא, בהפרידו הקליפה מהקדושה בכח קריאת שמו"ת, וכמו כן אם יעורר עצמו בהרהורי התשובה בעת ההיא להשליך מעליו חלאת זוהמת עונותיו, ימצא עזר משידי כנגדו. וגם לפי מה שכתב הרב כי אחר קריאת הפרשה שמו"ת, הוא זמן להכין עצמו לקבל תוספת השבת, נכון הדבר להרהר בתשובה בעת ההיא, ושב ורפא לו לחזות בנועם ה' ולקבל תוספת הנשמה יתירה. ע"כ.

2. מחצות היום ואילך: השל"ה (מסכת שבת פרק נר מצוה אות לב) כתב: ומדת חסידות וקדושה יתירה היא, להיות מוכנים לצורך שבת במלאכות כבידות בחצות, ומחצות ואילך יהיה העסק הכל בקדושת שבת שכולו שבת, דהיינו בהתעוררות תשובה ובתיקוני מעשים ובלמוד התורה. ככה יעשו כל בני ביתו עד זמן הדלקת נרות. וסימן' ל"א תעשה כל מלאכה, כי בהתחלת קדושה מחצות ואילך, ובתוספת שעה במוצאי שבת, שצריך להוסיף מקדוש אל החול, הרי ל"א שעות. ע"כ.

להצלת אורית בת חנה תחי

יצא והופיע לאור עולם בס"ד מהדורא שניה של הספר היחיד במינו פרי מחמדים

מלא ידנו מברכות
בו כלולים כל עניני ט"ו בשבט

מאת הגאון האדיר הרב אלעזר זאב רז שליט"א

הלכות והנהגות בקדוש
חידושי הלכה
סגולות
עניני ברכות
חידושי אגדה
דברי קבלה
בתוספת סדר הלימוד לליל ט"ו בשבט
בצורה מדויקת ומפורטת

להשיג בחנויות הספרים, ובמוקדי ההפצה:
מרכז: 052-764-7844
בית שמש: 058-442-8266
ירושלים: 052-764-7188